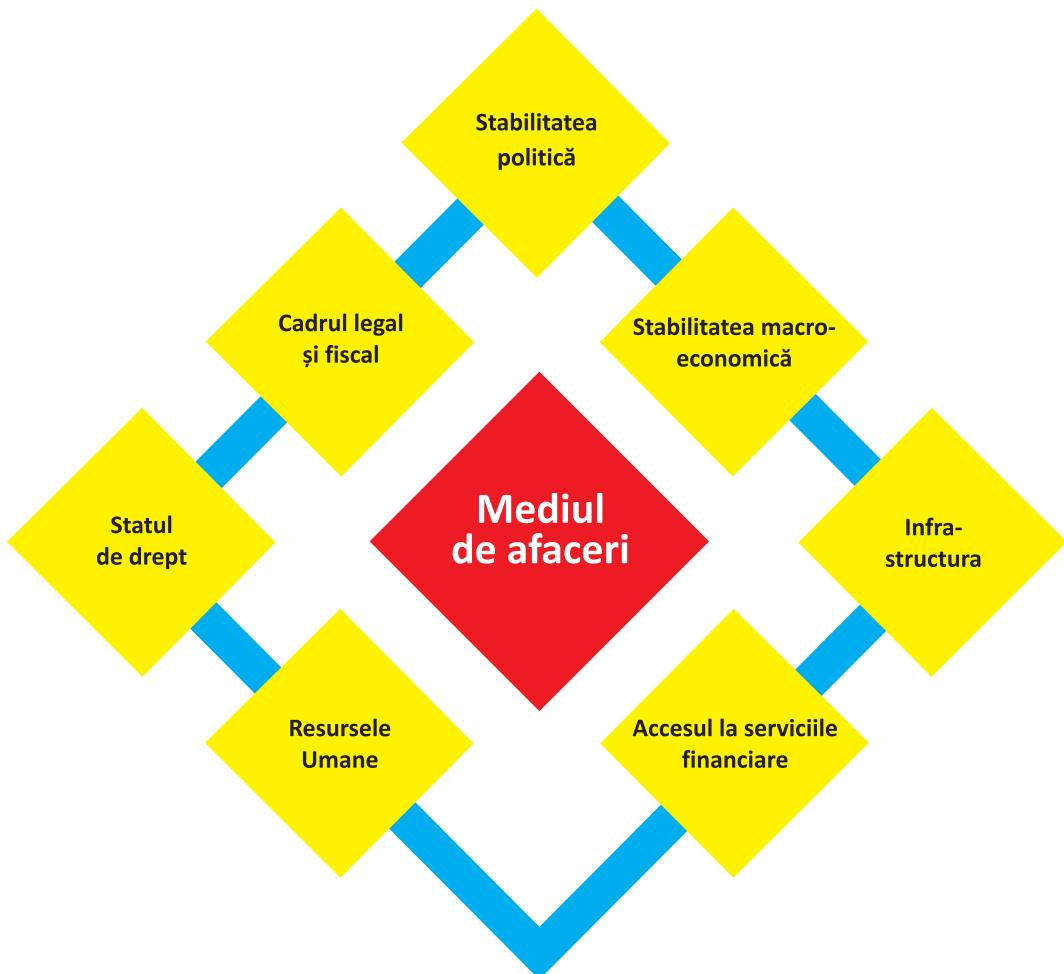

Principalele problemele ale mediului de afaceri care afectează dezvoltarea sectorului privat

1. STABILITATEA POLITICĂ

După o perioadă de incertitudine sub aspect politic, Republica Moldova are în acest moment un Guvern stabil, susținut de o majoritate în Parlament, precum și începând cu 2016, un președinte ales în mod direct. Cu toate acestea, comunitatea de afaceri rămâne a fi îngrijorată din cauza incertitudinii create ca urmare a declarațiilor Președintelui RM și ale principalului partid de opoziție, prin care au fost contestate, în mod public, beneficiile Acordului de Asociere RM-UE și examinată posibilitatea de renegociere a acestuia. Acordul de Asociere RM-UE constituie forța motrice pentru realizarea unui program amplu de reforme în RM, care asigură companiilor din RM accesul liber pe piața unică europeană și reprezintă un element fundamental pentru atragerea investițiilor străine directe în RM, astfel încât se dovedește a fi un instrument de o importanță majoră pentru asigurarea unei dezvoltări economice durabile în RM.

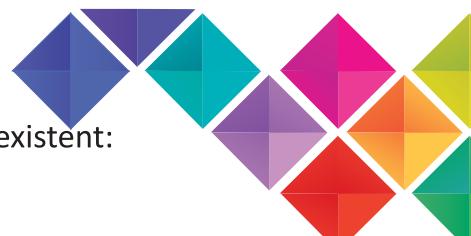
2. STABILITATEA MACROECONOMICĂ

Stabilitatea macroeconomică a fost restabilită odată cu reluarea asistenței bugetare internaționale și a celei financiare în baza proiectelor de dezvoltare, precum și datorită unui nivel sporit de colectarea a impozitelor și taxelor vamale. În 2016, Fondul Monetar Internațional a aprobat programul de finanțare pentru RM, care include mai multe angajamente concrete în ceea ce privește realizarea reformelor. În urma restabilirii accesului la finanțare internațională, s-a înregistrat o scădere a ratelor dobânzilor și a ratei inflației, iar ratele de schimb s-au stabilizat. Pe parcursul ultimele 12 luni au fost implementate mai multe reforme semnificative, iar pentru anul 2017 a fost stabilită o agendă de reforme destul de ambicioasă. Pe termen scurt, implementarea acestor reforme este esențială pentru menținerea accesului la asistența financiară internațională și asigurarea stabilității macro-economice. Pe termen lung însă, menținerea stabilității macro-economice necesită în special, măsuri de consolidare a sectorului finanțier, iar pentru diminuarea dependenței RM de asistența financiară internațională și remitențe, ar trebui să se înregistreze o creștere substanțială a exporturilor de bunuri și servicii.

3. CADRUL LEGAL

În această perioadă au fost întreprinse eforturi considerabile de reformare a cadrului legal în scopul îmbunătățirii climatului de afaceri și conformării cu prevederile Acordului de Asociere RM-UE. Consultarea comunității de afaceri cu privire la aceste reforme se efectuează în primul rând, prin intermediul platformei Consiliului Economic al Prim-ministrului. Totuși, în ceea ce privește procesul de modificare a legislației, atât Guvernul, precum și donatorii internaționali ar trebui să urmărească în primul rând, calitatea politicilor de reglementare și nu neapărat rapiditatea promovării acestor amendamente. În acest context, este important ca inițiativele de modificare a legislației să fie fundamentate de analize a impactului de reglementare, cu respectarea unor termene rezonabile de efectuare a consultărilor.

În ceea ce privește domeniile de interes pentru mediul de afaceri, menționăm următoarele inițiative de reformare a cadrului legal existent:

Reforma Codului Muncii - Comunitatea de afaceri salută inițiativa Prim-ministrului de a iniția o reformă amplă a Codului Muncii, care conține norme depășite și unele măsuri nerezonabile în raport cu angajatorii. Reforma Codului Muncii este, prin urmare, esențială pentru stimularea unor investiții suplimentare în sectoarele de producere orientate spre export și care solicită intensiv forță de muncă (de ex. industria automotive, textile), precum și în sectoarele de servicii (ex. TIC, EPO – externalizarea proceselor operative).

În cadrul Grupului de lucru pentru modificarea Codului Muncii de pe platforma Consiliului Economic al Prim-ministrului au fost întreprinse eforturi considerabile în vederea elaborării amendamentelor necesare pentru modernizarea cadrului legislativ existent în domeniul raporturilor de muncă. Proiectul final, elaborat de Grupul de lucru, a fost înaintat spre avizare ministerelor de resort. Companiile sunt interesate, în principal, de dobândirea unei flexibilități mai mari la nivelul reglementării, care să le ofere posibilitatea de a se adapta la evoluțiile dinamice ale pieței, cum ar fi de exemplu:

- ◆ Perioada de timp obligatorie de până la 6 ani pentru păstrarea unui loc de muncă femeilor după nașterea copilului este nejustificat de lungă și ar trebui să fie redusă la maximum 3 ani;
- ◆ Utilizarea contractelor pe durată determinată ar trebui să fie liberalizată pentru a permite încheierea contractelor de muncă în funcție de durata implementării proiectelor;
- ◆ Prevederea referitoare la faptul că, locurile de muncă reduse pot fi restabilite doar după un an, ar putea fi înlocuită cu prevederea care oferă angajaților dreptul preferențial la re-angajare, în cazul în care locul de muncă este restabilit în termen de un an.
- ◆ Eliminarea obligației de a obține acordului organului sindical în cazul concedierii angajaților membri de sindicat;
- ◆ Obligația de a reduce orele de lucru în ajunul sărbătorilor oficiale ar trebui să fie eliminată, iar practica Guvernului de a declara sărbători oficiale într-un termen scurt ar trebui revizuită;
- ◆ Optimizarea listei actelor solicitate de Inspecția Muncii;
- ◆ Reglementarea clauzelor specifice, cum ar fi clauza de confidențialitate și clauza de neconurență, în conformitate cu cele mai bune practici de reglementare, în special ale statelor membre UE;
- ◆ Cerințele de documentare sunt extrem de împovărătoare și costisitoare, astfel încât ar trebui să fie revizuite;
- ◆ Reglementările referitoare la angajarea străinilor ar trebui să fie simplificate.

Reforma Actelor Permissive - O reformă ambițioasă privind revizuirea și optimizarea numărului de acte permisive, cum ar fi autorizațiile, licențele și certificatele eliberate pentru desfășurarea activității de întreprinzător, a fost inițiată în 2016. După prima etapă a acestei reforme, aproximativ 100 de acte permisive au fost eliminate, iar în urma celei de a doua etape, numărul de acte permisive ar trebui să fie redus la 180.

Această măsură este legată de punerea în aplicare a mecanismului „ghișeului electronic unic” la nivel național, care ar trebui să includă toate actele permisive. Anumite autorități publice au inițiat deja etapa de implementare a „ghișeul unic” chiar înainte de finalizarea mecanismului / reglementărilor interne. Finalizarea cu succes a acestei reforme va avea un impact pozitiv semnificativ asupra mediului de afaceri și ar trebui să se concentreze pe:

- ◆ Eliminarea dublărilor cu alte acte, mecanisme sau proceduri;
- ◆ Reducerea numărului nejustificat de documente solicitate pentru obținerea actelor permisive;
- ◆ Asigurarea schimbului de informații în cadrul și între autorități, fără implicarea solicitantului.

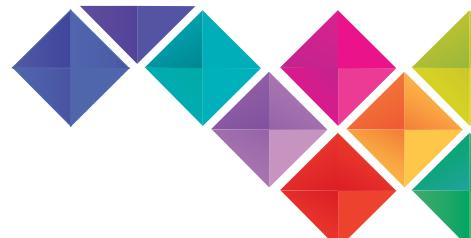
Legislația privind controalele de stat - Pe parcursul anului 2016, cadrul de reglementare referitor la efectuarea controalelor de stat asupra activității de întreprinzător a fost modificat prin operarea unor amendamente la Legea 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător cu scopul de a spori transparenta și previzibilitatea procedurilor de control și a pune accentul mai mult pe măsurile de prevenire, decât pe cele de sanctiune. Cu toate acestea, pentru a asigura aplicarea cu succes a reformei sunt necesare anumite măsuri suplimentare:

- ◆ Implementarea reformei instituționale în cadrul autorităților de control, precum și stabilirea clară a funcțiilor de control atribuite fiecarei dintre ele;
- ◆ Elaborarea listelor de verificare a documentelor solicitate pentru fiecare inspecție;
- ◆ Efectuarea modificărilor la Codul Contravențional și la Codul de Procedură Penală;
- ◆ Dezvoltarea infrastructurii TI necesare în vederea asigurării funcționalității Registrului de Stat al Controalelor în format electronic.

Legislația cu privire la protecția datelor cu caracter personal - Modificările propuse în 2016 la legislația privind protecția datelor cu caracter personal ar avea un impact substanțial asupra companiilor din RM. Chiar dacă proiectul de lege propus a fost retras de la examinarea în Parlament din cauza mai multor deficiențe și norme cu caracter abuziv, este important ca, la promovarea unui nou proiect de lege în acel sens, să fie re-evalueate măsurile propuse anterior, cum ar fi:

- ◆ Sanctiunile nejustificate mari, de până la 5 milioane lei, care pot fi impuse de către Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (CNPDCP);
- ◆ Clarificarea reglementărilor ambiguie și popularizarea nevoii înregistrare în calitate de operator de date cu caracter personal, precum și oferirea termenelor rezonabile pentru înregistrare;
- ◆ Justificarea proporționalității sporirii funcțiilor de control ale Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal.

Legislația privind gestionarea deșeurilor – Ultimele modificări operate la Legea 1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului au stârnit mai multe motive de îngrijorare în rândul mediului de afaceri, din cauza mai multor factori:

- ◆ Lipsa unui mecanism clar privind aplicarea și calcularea taxelor de poluare;
- ◆ În pofida ajustărilor recente în legislație, procedura de administrare a taxei de poluare de către Inspectoratul Ecologic de Stat și Serviciul Fiscal nu este clară deocamdată, iar ca rezultat, mecanismul de sancționare nu este transparent;
- ◆ Implementarea principiului responsabilității extinse a producătorului este întârziată, iar prin urmare, sistemul colectiv de gestionare a deșeurilor nu este operațional încă; și
- ◆ Utilizarea taxelor de poluare pentru cheltuielile bugetare generale în locul utilizării acestor fonduri pentru dezvoltarea și operarea / întreținerea sistemelor colective de gestionare a deșeurilor.

Legea comunicațiilor electronice - Mai multe inițiative de modificare a Legii 241/2007 privind comunicațiile electronice au generat îngrijorări serioase în privința dezvoltării ulterioare a sectorului serviciilor de comunicații electronice. În special, prevederile care au suscitat cele mai multe preocupări în rândul companiilor care activează în acest sector țin de atribuțiile ANRCETI (Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informație), prin care Agenția urmează să:

- ◆ anuleze licențele în lipsa unei hotărâri judecătorești,
- ◆ schimbe unilateral condițiile privind utilizarea licenței,
- ◆ stabilească unele condiții speciale de licențiere în afară de cele prevăzute în Legea 241/2000, fapt ce contravine regimului de reglementare privind licențierea stipulat în Legea 451/2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător,
- ◆ stabilească cerințe de calitate pentru serviciile prestate de către furnizor în mod individual/de la caz la caz,
- ◆ stabilească cerințe de raportare și de audit din contul operatorilor,
- ◆ stabilească oricare alte măsuri nespecificate care vizează securizarea rețelelor,
- ◆ instituie excepții de la regimul de autorizare și anumite funcții de control atribuite, în mod normal, autorității de elaborare a politicilor, adică Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor.

De asemenea, operatorii privați își exprimă îngrijorarea față de un proiect de lege înregistrat în Parlament, prin care se propune eliminarea posibilității de efectuare a plășilor în avans pentru utilizarea serviciilor de comunicații electronice, fapt ce contravine dispozițiilor relevante din Codul Civil și practicii internaționale.

Legea cu privire la comerțul interior - Noua Lege cu privire la comerțul interior a fost adoptată fără respectarea procedurii de consultări publice, precum și în lipsa unei evaluări a impactului de reglementare și în consecință, conține mai multe neajunsuri. Astfel, în conformitate cu noile prevederi:

- ◆ Comerçanții nu pot percepe de la furnizori plășile pentru cheltuielile de marketing și servicii similare,
- ◆ Comerçanții nu pot returna bunurile furnizorului, această modificare fiind stabilită în raport cu toate tipurile de mărfuri;
- ◆ Prevederile nu fac o diferențiere între tipuri diferite de produse, și
- ◆ Normele privind valorificarea deșeurilor aferente produselor perisabile expirate sunt neclare.

4. CADRUL FISCAL ȘI VAMAL

Cadrul Fiscal - Ministerul Finanțelor a inițiat procesul de elaborare a unui nou Cod Fiscal în scopul revizuirii ratelor de impozitare, clarificării reglementărilor ambigue și efectuării ajustărilor necesare în conformitate cu prevederile Acordului de Asociere RM-UE. În același timp, au fost elaborate nouă Lege a contabilității și noua Lege cu privire la audit, având la bază prevederile incluse în Directivele UE. Pentru a încuraja efectuarea investițiilor suplimentare în sectorul privat, autoritățile ar trebui să ia în considerare următoarele măsuri:

- ◆ Menținerea cotelor de impozitare, în general favorabile, odată cu întreprinderea măsurilor de sporire a veniturilor fiscale, ca urmare a creșterii numărului de entități impozabile, prin atragerea investițiilor în sectorul privat și eliminarea „economiei informale” în RM;
- ◆ Îmbunătățirea administrației fiscale prin intermediul anumitor măsuri, cum ar fi introducerea unor sisteme de facturare electronică și raționalizarea obligațiilor de raportare fiscală;
- ◆ Clarificarea procedurilor de audit fiscal și a procedurilor privind scutirea de la achitarea TVA aferente bunurilor importate pentru includerea în capitalul social al companiilor.

Cadrul Vamal - În general, în ultimii ani, administrarea vamală a înregistrat îmbunătățiri semnificative. Cu toate acestea, mai există o serie de obstacole în privința cărora ar trebui să fie întreprinse măsuri corespunzătoare:

- ◆ Infrastructura vămilor și procedurile vamale din RM și România rămân a fi un impediment major în fluidizarea traficului la frontierei, crea ar contribui la majorarea exporturilor către piața unică europeană, evitând staționarea din cauza cozilor mari și întârzierea livrărilor. Pe lângă extinderea terminalelor existente, ar trebui să întreprinse măsuri comune cu autoritățile din România, în vederea introducerii unui sistem comun de cântărire la frontieră și recunoașterii reciproce a statutului de AEO (Agent Economic Autorizat);
- ◆ Introducerea declarării electronice a mărfurilor în RM a avut un efect pozitiv și ar trebui extinsă în raport cu rezidenții ZEL (Zonelor Economice Libere). În scopul îmbunătățirii continue a procedurilor vamale, este recomandabilă perfecționarea sistemului ASYCUDA, extinderea statutului de AEO către mai mulți operatori, asigurarea funcționalității procedurii de vămuire la domiciliu, precum și clarificarea, iar în măsura posibilităților, reducerea documentației solicitate de autoritățile vamale pentru efectuarea procedurilor de import / export.
- ◆ Implementarea reformei prevăzute în ceea ce privește procedura de eliberare a certificatelor de origine este importantă pentru asigurarea transparentei și eliminării practicilor abuzive, cum ar fi solicitările arbitrale de documente specifice în anumite ocazii.
- ◆ Procedura de evaluare în vamă ar trebui revizuită, pentru a nu admite penalizarea companiilor care beneficiază de reduceri de preț. În acest caz este vorba de companiile care activează în sectoarele automotive și textile și care procură materii prime pe baza unor contracte pe termen lung cu reduceri substanțiale de preț, fiind în prezent evaluate în raport cu prețurile curente mult mai mari de pe piața internațională.

5. STATUL DE DREPT

Guvernul a întreprins eforturi substanțiale orientate spre îmbunătățirea statut de drept în RM, cum ar fi reforma cu privire la controalele de stat, reforma sistemului judiciar în curs de derulare, precum și reforma sistemului administrației publice. Cu toate acestea, accelerarea și finalizarea acestor reforme este esențială pentru restabilirea încrederii în statul de drept în RM. Prin urmare, este necesar ca Guvernul să se axeze pe următoarele măsuri:

- ◆ Lupta împotriva corupției în sistemul judiciar; consolidarea capacităților instituționale ale judecătorilor; eficientizarea procesele judiciare.
- ◆ Consolidarea capacităților de reglementarea, funcționarea și supraveghere a autorităților fiscale și vamale, precum și a autorităților cu funcție de reglementare și a celor cu funcție de certificare, cum ar fi Agenția Națională pentru Siguranța Alimentară (ANSA), Agenția Națională de Reglementare în Energetică (ANRE), Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), Consiliul Concurenței și Agenția Națională de Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI).

Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) - Reforma aprofundată a ANSA ar trebui să cuprindă măsuri atât în ceea ce privește managementul intern al instituției, cât și relația Agenției cu operatorii de pe piață. Următoarele aspecte ar trebui să fie considerate drept prioritare în contextul facilitării comerțului și punerii în aplicare a ZLSAC (Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător):

- ◆ Dezvoltarea unei infrastructuri IT cuprinzătoare pentru a asigura circulația electronică a documentelor interne și a facilita schimbul de date cu alte autorități relevante (de ex. Serviciul Vamal);
- ◆ Crearea unor laboratoare acreditate la nivel internațional, cu infrastructura necesară pentru efectuarea procedurii de certificare;
- ◆ Implementarea sistemului ghișeului unic pentru certificarea produselor;
- ◆ Simplificarea și asigurarea transparenței în procesul de eliberare a certificatelor de export /import (de ex.: certificat sanitar-veterinar la importul produselor alimentare);
- ◆ Eliminarea certificării duble / suplimentare în cazul produselor alimentare importate în Moldova din UE, care au fost supuse certificării de laborator în UE și care sunt înregistrate de sistemul TRACES;
- ◆ Consolidarea capacităților personalului ANSA în regiuni, pentru a permite facilitarea procedurilor legate de export la nivel local;
- ◆ Exercitarea funcției de control bazată pe evaluarea elementelor de risc;
- ◆ Implicarea activă a ANSA în identificarea operatorilor netransparenți de pe piață care comercializează produse din carne/lapte/ alte alimente;
- ◆ Participarea ANSA alături de Ministerul Mediului și alte autorități publice relevante la elaborarea legislației necesare în domeniul tratării și evacuării deșeurilor de origine animală.

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) – Principalele probleme care pot deteriora condițiile investiționale și climatul de afaceri din sectorul energiei electrice sunt lipsa de transparență din partea autorității de reglementare în energetică, inclusiv prin adoptarea unor decizii unilaterale și abuzive, care nu respectă cadrul de reglementare actual și angajamentele prevăzute în acordurile încheiate cu investitorii privați, cauzând astfel incertitudine și lipsă de previzibilitate în politica de reglementare. Drept exemplu constituie încercarea repetată a ANRE de a modifica metodologia de calculare a tarifelor la energia electrică înainte de termenul de expirare a acesteia, în pofida recomandărilor Comunității Energetice în acest sens. Mai mult ca atât, autoritatea de reglementare a aplicat penalități disproporționate în privința tarifului pentru energia electrică în 2017, urmărind scopul de a compensa în acest fel, recuperarea efectivă a devierilor tarifare istorice, asupra căror s-a convenit în aranjamentul mediat de Comunitatea Energiei și care fac parte din condițiile stabilite în Programul actual al FMI.

Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF) – Parlamentul ar trebui să clarifice în regim prioritar structura de administrare/conducere a CNPF, prin finalizarea procedurii de desemnare a unui nou președinte și a unui nou consiliu de administrație, precum și să prevadă măsuri de consolidare a capacitatii de supraveghere a CNPF.

6. INFRASTRUCTURA

Cu toate că, investițiile publice și private majore efectuate întru dezvoltarea infrastructurii din RM au arătat unele rezultate pozitive, totuși investiții suplimentare substanțiale rămân a fi necesare, precum și adoptarea măsuri de reglementare specifice.

Rețeaua de drumuri – Un program complex de reabilitare a drumurilor este realizat cu sprijinul substanțial din partea instituțiilor financiare internaționale. Cu toate acestea, implementarea acestui program suferă din cauza întârzierilor considerabile de lucrări și a lipsei de prioritizare a proiectelor de importanță strategică. Proiectele de reabilitare a drumurilor care leagă RM de piața unică europeană ar trebui să constituie o prioritate, deoarece vor contribui la facilitarea comerțului și creșterea exporturilor în această regiune. În acest context, Guvernul ar trebui să accelereze, în mod special, reabilitarea următoarelor drumuri:

- ◆ Chișinău - Ungheni - Iași, în vederea îmbunătățirii accesului spre România, precum și Ungaria, Austria și Germania de sud;
- ◆ Chișinău - Giurgiulești, în vederea îmbunătățirii accesului spre unicul port maritim-fluvial din RM, precum și pentru a îmbunătăți accesul spre România, Bulgaria, Grecia, și Turcia;
- ◆ Chișinău - Lipcani, în vederea îmbunătățirii accesului spre Polonia și Germania prin Ucraina de vest.

Calea ferată – Cu sprijinul BERD (Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare) și BEI (Banca Europeană de Investiții) investițiile restante în infrastructura feroviară și materialul rulant au fost reluate și a fost inițiată reforma căii ferate de stat. De asemenea, sunt necesare investiții majore și eforturi de restructurare (de ex. metodologia tarifară) pentru a îmbunătăți serviciile și asigura viabilitatea căii ferate de stat. În același timp, ar trebui întreprinse măsuri de reglementare pentru a atrage operatorii feroviari privați.

Rețeaua de energie electrică – Construcția preconizată a stațiilor de conversie a energiei electrice va conecta rețeaua RM la rețeaua europeană și, prin urmare, va îmbunătăți securitatea energetică a țării și va spori concurența în rândul furnizorilor. Investițiile în liniile de transmisie vor reduce, în mod semnificativ, pierderile mari aferente costurilor de transportare și vor complementa investițiile private de eficiență energetică. În scopul majorării investițiilor private în rețeaua de electricitate, ar trebui să fie asigurată funcționarea transparentă și eficientă a agenției de reglementare ANRE, îmbunătățirea procesului de achiziționare a energiei electrice, respectarea cadrul de reglementare actual și a angajamentelor stipulate în acordurile încheiate cu investitorii privați, cum ar fi conformarea cu regulile de ajustare a tarifelor și de recuperare a devierilor tarifare.

Rețeaua de gazificare – Odată cu construcția gazoductului Iași - Ungheni – Chișinău, RM va putea să își diversifice resursele de aprovizionare cu gaze naturale, fapt ce va contribui la îmbunătățirea securității energetice a țării și va spori concurența în rândul furnizorilor. Finalizarea la timp a acestui proiect de importanță strategică, care conectează rețeaua de gaze a RM la cea a UE, este aşadar, de o mare importanță.

Rețeaua de aprovizionare cu apă / Ape reziduale – Investițiile considerabile efectuate cu sprijinul instituțiilor financiare internaționale îmbunătățesc treptat infrastructura de aprovizionare cu apă și de canalizare a RM. Aprovizionare neîntreruptă cu apă din râul Nistru trebuie să fie asigurată în cooperare cu Ucraina. Reabilitarea graduală a sistemelor de irigare din Moldova va spori în mod semnificativ producția de bunuri agricole și, prin urmare, va majora exporturile Moldovei. Pentru accelerarea acestui proces, Guvernul și Parlamentul ar trebui să reanalizeze interdicția actuală de a folosi apele subterane în scopuri de irigare.

Telecomunicații – RM se bucură în general de o infrastructură de telecomunicații și TI bună. Cu toate acestea, sectorul de telecomunicații se confruntă în continuare cu provocări care împiedică dezvoltarea de ansamblu a acestuia:

- ◆ O preocupare majoră a companiilor TIC private rămâne a fi rolul dominant al companiei cu capital de stat Moldtelecom în ceea ce privește terminarea apelurile internaționale, fapt ce determină o concurență neloială pe piață, subvenționarea încrucișată a serviciilor de telecomunicații și tarife ridicate pentru utilizarea infrastructurii Moldtelecom;
- ◆ În acest sens, ar trebui revizuite performanța autorității de reglementare ANRCETI și a Consiliului Concurenței. ANRCETI pare să favorizeze în mod nejustificat operatorii mari, încălcând procedurile aplicabile, iar examinarea plângerilor de către Consiliul Concurenței ar putea fi îmbunătățită în mod substanțial.
- ◆ Alte preocupări ale investitorilor privați din sector se referă la aplicarea continuă a unei taxe de 2,5% pentru servicii „de lux” în raport cu operatorii de telefonie mobilă, precum și cheltuieli excesive la efectuarea portabilității numerelor de telefon.

7. ACCESUL LA SERVICIILE FINANCIARE

Accesul la serviciile financiare în termeni și condiții rezonabile este critic pentru orice afacere și reprezintă o condiție esențială pentru asigurarea creșterii economice durabile în RM. Reformarea și consolidarea sectorului finanțier al RM ca urmare a fraudei de proporții mari în sectorul bancar reprezintă, prin urmare, o prioritate pentru Guvern precum și pentru instituțiile financiare internaționale care activează în RM.

Sectorul Bancar - Companiile se confruntă cu dificultăți în accesarea finanțării, ca urmare a fraudei bancare de proporții, care a cauzat insolvența a trei bănci și a constituit o amenințare la adresa întregul sector bancar din RM. În rezultatul acestei fraude, moneda națională s-a devalorizat, ratele dobânzilor au crescut temporar în mod semnificativ, iar cadrului de reglementare a fost înăsprit considerabil. Finalizarea cu succes și în timp util a restructurării sectorului bancar și stabilirea unei supravegheri de încredere este, prin urmare, esențială pentru a asigura siguranța depozitelor și pentru a îmbunătăți accesul întreprinderilor mici, mijlocii și mari din RM la finanțare în termeni și condiții rezonabile. În scopul consolidării și restabilirii credibilității sectorului bancar, ar trebui promovate următoarele măsuri:

- ◆ Transparenta structurii acționariatului a băncilor, asigurând aplicarea și funcționalitatea mecanismului de verificare a beneficiarului final efectiv;
- ◆ Îmbunătățirea sistemelor interne de reglementare și supraveghere a băncilor în baza standardelor internaționale;
- ◆ Consolidarea capacitatii Băncii Naționale a Moldovei, cu accent pe măsurile de antifraudă, de gestionare a riscurilor și de conformitate, de combatere a spălării banilor, funcțiile de supraveghere și control și asigurarea respectării și implementării pentru întregul sistem bancar a standardelor recunoscute la nivel internațional.

Sectorul de Asigurări – La fel ca și sectorul bancar, sectorul asigurărilor de asemenea necesită măsuri de restructurare, supraveghere eficientă și un cadru juridic îmbunătățit. Mai multe companii de asigurări majore se confruntă cu dificultăți financiare grave, care pot afecta întregul sector. Pentru a îmbunătăți stabilitatea sectorului de asigurări ar trebui să fie luate în considerare, în mod urgent, următoarele măsuri:

- ◆ Numirea unui nou președinte și a unui nou consiliu de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF) și o reformarea autorității de reglementare;
- ◆ Restaurarea imediată a stabilității financiare și a securității Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule (BNAA) din RM în scopul eliminării riscului pentru Moldova de a fi suspendată de la Sistemul Internațional de Carte Verde. RM este țara cel mai îndelung monitorizată (din 2002) dintre toți cei 48 de membri ai Sistemului de Carte Verde;
- ◆ Accelerarea și finalizarea investigării fraudei legate de delapidarea fondurilor din BNAA și întreprinderea măsurilor pentru a asigura recuperarea acestor fonduri;
- ◆ Asigurarea implementării mecanismului de verificare a beneficiarului final efectiv în sectorul asigurărilor similar cu sistemul bancar;
- ◆ Reformarea sistemului actuarial în Moldova prin consolidarea capacitatei și creșterii transparentei acestuia;
- ◆ Înăsprirea cerințelor profesionale ale actuarilor (auditori în cadrul companiilor de asigurare);

8. RESURSELE UMANE

Una dintre principalele provocări ale RM constă în păstrarea și dezvoltarea resurselor sale umane existente. Companiile sunt din ce în ce mai mult preocupate de migrația continuă a forței de muncă calificate, de tendințele demografice generale ale Moldovei precum și de progresul insuficient în reforma sistemului de învățământ din Moldova. Pentru abordarea problemelor legate de migrație și contracararea tendințelor demografice, ar trebui întreprinse măsuri complexe pentru a:

- ◆ Îmbunătăți calitatea generală a vieții în RM, de exemplu, investiții în sistemul de sănătate, stabilirea unui sistem de pensii fiabil și echitabil, precum și consolidarea statului de drept.
- ◆ Consolidarea sistemului de învățământ, în special în acele domenii care sunt cerute de sectoarele strategice care stimulează creșterea economică, cum ar fi industria prelucrătoare (automotive, textile, etc.), agricultură / prelucrarea produselor agricole, TIC și externalizarea proceselor de lucru.
- ◆ Încurajarea formării profesionale și a altor forme de învățământ, suplimentar învățământului superior, în colaborare cu sectorul privat.

